

XÂY DỰNG VÀ PHÁT HUY VAI TRÒ CỦA ĐỘI NGŨ CÁN BỘ NỮ Ở HỌC VIỆN

PGS, TS TRƯƠNG THỊ THÔNG

Phó Giám đốc Học viện
CT - HC quốc gia Hồ Chí Minh

1. Tình hình phát triển của đội ngũ cán bộ nữ Học viện Chính trị - Hành chính quốc gia Hồ Chí Minh

Có thể tự hào khẳng định rằng, cùng với phụ nữ cả nước, đội ngũ cán bộ nữ Học viện đã có những đóng góp quan trọng trong sự nghiệp cách mạng của Đảng nói chung và quá trình xây dựng, phát triển của Học viện nói riêng. Cùng với sự phát triển của Học viện trước yêu cầu nhiệm vụ mới được Đảng, Nhà nước giao phó, đội ngũ cán bộ nữ Học viện không ngừng lớn mạnh cả về số lượng và chất lượng.

Từ khi thành lập Học viện tháng 9-1949 và đến thập kỷ 60, 70 của thế kỷ XX, số lượng cán bộ nữ Học viện còn rất ít, chủ yếu công tác ở các phòng thuộc khối văn phòng, hành chính, hậu cần và một số đơn vị chức năng như tổ chức cán bộ, quản lý khoa học, quản lý đào tạo; số cán bộ nữ trực tiếp làm công tác nghiên cứu, giảng dạy ở các đơn vị giảng dạy chiếm tỷ lệ rất thấp: Trước năm 1995 chỉ có 5 cán bộ nữ

PGS, TS Trương Thị Thông phát biểu tại Lễ kỷ niệm ngày Quốc tế Phụ nữ 8-3 và Khởi nghĩa Hai Bà Trưng, ngày 8-3-2006.

giảng dạy ở một số khoa như Triết học, Kinh tế chính trị, Chủ nghĩa xã hội khoa học, Xây dựng Đảng..., thậm chí nhiều khoa không có cán bộ nữ. Theo số liệu báo cáo tại Đại hội Đảng bộ Học viện lần thứ VIII, tính đến cuối năm 1995, tại trung tâm Học viện có trên 200 cán bộ công chức nữ, chiếm 1/3 tổng số cán bộ công chức, viên chức của Học viện, trong đó có 15,6% giảng viên nữ. Đến năm 2006, số lượng cán bộ nữ là 300 và đến năm 2009 đã có

365/778, chiếm trên 46,9% cán bộ công chức, viên chức Học viện, trong đó: Khối nghiên cứu giảng dạy chiếm 51,7% tổng số cán bộ nữ trong biên chế và 35,5% tổng số giảng viên trong khối giảng dạy; khối các vụ, viện chuyên môn nghiệp vụ, tạp chí chiếm 18% và khối hành chính, hậu cần chiếm trên 37% tổng số là cán bộ nữ.

Xuất phát từ yêu cầu nhiệm vụ chính trị của Học viện được Đảng, Nhà nước giao phó trong suốt chặng đường 60 năm qua, bên cạnh tăng nhanh về số lượng, chất lượng đội ngũ cán bộ nữ ngày càng được nâng cao ở tất cả các khối. Khi mới thành lập Học viện, trình độ chuyên môn nghiệp vụ, lý luận chính trị và kiến thức khoa học khác của cán bộ nữ còn rất thấp, hầu hết có trình độ trung, sơ cấp; trình độ đại học, cao cấp lý luận chính trị chỉ một vài cán bộ. Đến năm 1998 có 3 nữ PTS, 6 nữ cán bộ có trình độ thạc sỹ. Năm 2007 có 9 nữ PGS, TS; 4 nữ giảng viên, chuyên viên cao cấp; 36 cán bộ nữ có trình độ tiến sỹ (trong đó khối nghiên cứu giảng dạy có 27 người); thạc sỹ có 81 nữ cán bộ (khối nghiên cứu giảng dạy có 47 người); đại học có 136 nữ cán bộ, trong đó khối nghiên cứu giảng dạy có 89 người. Trình độ trung cấp có 41 nữ cán bộ (trong đó khối nghiên cứu giảng dạy có 8 người); trình độ sơ cấp, nhân viên kỹ thuật có 76 nữ cán bộ (trong khối nghiên cứu giảng dạy có 7 người chủ yếu làm công tác đánh máy và văn phòng). Trình độ cao cấp lý luận, cử nhân chính trị có 90 nữ cán bộ, chiếm 25% tổng số cán bộ nữ; trung, sơ cấp lý luận chính trị và các chuyên ngành khác có 80 nữ cán bộ, chiếm 22%

tổng số cán bộ nữ. Trình độ ngoại ngữ, tin học đã được nâng lên rõ rệt; nhiều nữ cán bộ có văn bằng 2 đại học ngoại ngữ và sử dụng thành thạo ngoại ngữ, tin học và chủ yếu tập trung ở độ tuổi dưới 45. Hiện nay có 17 nữ cán bộ đang NCS trong nước, 4 nữ cán bộ đang học NCS ở nước ngoài, 11 đang học sau đại học trong nước, 7 đang học sau đại học ở nước ngoài, 77 người đang học đại học văn bằng 2 về ngoại ngữ, tin học, quản lý Nhà nước, phương pháp giảng dạy... Trong công tác lãnh đạo, quản lý, đội ngũ cán bộ nữ tham gia ngày càng nhiều. Nếu trước năm 1990, chỉ có 1-2 nữ cán bộ là lãnh đạo, quản lý cấp vụ, 4-5 đồng chí là trưởng, phó phòng, ban, thì đến nay, đã có 1 đồng chí là Phó Giám đốc Học viện, hàng chục nữ cán bộ giữ cấp phó vụ, viện và tương đương, trong đó khối nghiên cứu giảng dạy có 8 cán bộ nữ là phó viện trưởng; trưởng, phó phòng, ban có 28 người; 4 đảng ủy viên Đảng bộ Học viện CT-HC quốc gia Hồ Chí Minh trong đó có 1 đồng chí là Ủy viên Ban thường vụ Đảng ủy, nhiều nữ cán bộ tham gia Ban Chấp hành Đảng bộ, chi bộ cơ sở, Ban Chấp hành Công đoàn Học viện (trong đó 1 nữ cán bộ là Phó Chủ tịch công đoàn- Trưởng ban Nữ công), 1 nữ cán bộ là Ủy viên BCH Trung ương Hội Liên hiệp phụ nữ Việt Nam, nhiều đồng chí tham gia BCH Đoàn Thanh niên Cộng sản Hồ Chí Minh Học viện. Đặc biệt, trong công tác quy hoạch cán bộ nữ theo Chi thị 42 của Bộ Chính trị và Hướng dẫn 17 của Ban Tổ chức Trung ương ở các đơn vị vừa qua, có 34 cán bộ trong diện quy hoạch, trong đó có 7 người quy hoạch cấp vụ trưởng, viện trưởng

và tương đương, còn lại quy hoạch cấp vụ, viện phó và trưởng, phó phòng, ban.

2. Vai trò và những đóng góp của đội ngũ cán bộ nữ đối với sự phát triển Học viện

Sự phấn đấu trưởng thành và những thành tựu của đội ngũ cán bộ nữ đã góp phần thực hiện thắng lợi nhiệm vụ chính trị của Học viện mà Đảng, Nhà nước giao phó. Có thể khẳng định rằng, mỗi nữ cán bộ công chức, viên chức Học viện xứng đáng là những chiến sỹ trên mặt trận lý luận, tư tưởng và đào tạo, bồi dưỡng đội ngũ cán bộ lãnh đạo, quản lý các cấp của Đảng, Nhà nước. Trong lĩnh vực giảng dạy, cán bộ nữ trưởng thành nhanh chóng cả số lượng, chất lượng và có những đóng góp rõ nét, tạo nên diện mạo và vai trò quan trọng của Học viện.

Không những tăng nhanh về số lượng mà chất lượng đội ngũ cán bộ nữ ở khối nghiên cứu, giảng dạy ngày càng nâng cao. Đến nay, Trung tâm Học viện có 9 nữ PGS, TS (cuối năm 2009 con số này sẽ tăng lên). Nhiều đồng chí đi tiên phong trong đổi mới nội dung, chương trình, phương pháp giảng dạy, thực hiện thành thạo phương pháp giảng dạy mới lấy người học làm trung tâm, phát huy tính tích cực, tự giác, sáng tạo, tăng cường tự nghiên cứu, trao đổi, thảo luận của học viên, đáp ứng yêu cầu Quyết định 80 và 435 của Giám đốc Học viện. Tại hội thảo giảng dạy phương pháp mới toàn hệ thống Học viện tháng 11 - 2004, 2 cán bộ nữ trong tổng số 8 cán bộ tham gia giảng dạy của Học viện đã được đánh giá tốt. Hiện nay, ngày càng nhiều giảng viên nữ giảng dạy tốt, được học viên ghi nhận, khen ngợi. Nhìn chung đa số các nữ

giảng viên đã thấy rõ được sự cần thiết phải đổi mới mạnh mẽ công tác đào tạo, nghiên cứu khoa học, có quyết tâm cao thực hiện hiệu quả nội dung công tác trên. Phần lớn đội ngũ được tập huấn phương pháp giảng dạy mới đã nhanh chóng áp dụng vào giảng dạy ngay từ năm học 2004-2005, góp phần đáng kể nâng cao chất lượng công tác đào tạo, bồi dưỡng cán bộ của Học viện.

Nữ cán bộ công chức, viên chức ở khối quản lý đào tạo cũng góp phần nâng cao chất lượng đào tạo, từ việc xây dựng, bổ sung hoàn thiện các quy chế đào tạo đến quản lý học viên, nắm bắt ý kiến, tâm tư, nguyện vọng của học viên, phản ánh về chất lượng các bài giảng của giảng viên trên lớp... Sau một năm thực hiện Quyết định 80 và 435, Ban Giám đốc Học viện đánh giá nét nổi bật là ý thức tự giác của cán bộ giảng viên và học viên được nâng lên rõ rệt, công tác ra đề thi, coi thi, chấm thi đã có chuyển biến, tạo điều kiện cho việc đánh giá chính xác, công bằng hơn chất lượng giảng dạy của giáo viên và chất lượng học tập của học viên.

Trong lĩnh vực nghiên cứu khoa học, cán bộ nữ chiếm 48% trong tổng số cán bộ nghiên cứu khoa học của Học viện. Công tác nghiên cứu khoa học của đội ngũ cán bộ nữ đã có những đóng góp đáng kể trong hoạt động khoa học của Học viện những năm qua. Công tác nghiên cứu khoa học được đội ngũ các nhà khoa học nữ rất quan tâm, coi đây là một trong những nhiệm vụ quan trọng để nâng cao kiến thức chuyên môn, kinh nghiệm thực tiễn cho bản thân. Nhiều đồng chí đã tham gia nhiều đề tài khoa học cấp Nhà nước, tham gia và chủ

nhệm đề tài cấp bộ, đề tài Giám đốc giao nhệm vụ, đề tài cấp cơ sở... Nhiều đề tài do cán bộ nữ làm chủ nhệm được xếp loại xuất sắc. Cán bộ khoa học nữ còn tích cực tham gia các hội thảo khoa học quốc tế, quốc gia, hội thảo khoa học của Học viện, của các viện chuyên ngành trong nước và nước ngoài. Với tinh thần tích cực, chủ động, sáng tạo và tâm huyết trong nghiên cứu, nên đã có nhiều công trình khoa học của đội ngũ cán bộ nữ Học viện được xã hội hóa. Tổng kết thành tích hoạt động khoa học của Học viện 5 năm (1999-2004), có nhiều nữ cán bộ được Giám đốc tặng Bằng khen và được Giám đốc Học viện khen thưởng về thành tích khoa học. Từ năm 1995 – 2009 đã có 58 đề tài cấp Bộ do cán bộ nữ Học viện làm Chủ nhệm. Theo thống kê bước đầu tổng hợp thành tích hoạt động nghiên cứu khoa học 5 năm (2005-2009) nhân kỷ niệm 60 năm truyền thống Học viện, một số nữ cán bộ đã có thành tích cao trong nghiên cứu khoa học. Có thể khẳng định, thành tích hoạt động khoa học của cán bộ nữ Học viện trong 60 năm qua, đặc biệt những năm gần đây đã góp phần vào bảo vệ và phát triển chủ nghĩa Mác- Lênin, tư tưởng Hồ Chí Minh, bổ sung, hoàn thiện quan điểm, đường lối, chính sách, pháp luật của Đảng, Nhà nước; góp phần đổi mới nội dung, chương trình, giáo trình và phương pháp giảng dạy môn học; góp phần xây dựng nội quy, quy chế, quy định... trên các mặt hoạt động của Học viện, nâng cao năng lực nghiên cứu, giảng dạy của bản thân, đồng thời góp phần đổi mới, nâng cao chất lượng, hiệu quả công tác đào tạo, nâng cao hiệu quả hoạt động trên các mặt công tác của

học viện, xây dựng Học viện ngày càng phát triển vững chắc, hoàn thành xuất sắc nhệm vụ Đảng, Nhà nước giao phó.

Cán bộ nữ công tác trong khối chuyên môn nghiệp vụ, biên tập - xuất bản tạp chí, bản tin, thông tin, tư liệu, nhà xuất bản luôn năng động, sáng tạo, nhiệt tình, có trách nhệm cao trong công việc được giao và có nhiều đóng góp vào công tác lãnh đạo, nghiên cứu, giảng dạy của cán bộ và học tập của học viên.

Đội ngũ cán bộ nữ công chức, viên chức ở khối hành chính - hậu cần có số lượng đông đảo, ngay từ khi mới thành lập và trong suốt 60 năm qua, với tinh thần trách nhệm cao, tận tụy trong công việc, đã góp phần nâng cao chất lượng các mặt hoạt động của Học viện. Đặc biệt, Học viện có được ấn tượng tốt đẹp, có năng cao được uy tín đối với các cơ quan, địa phương bên ngoài và cả khách quốc tế hay không, phụ thuộc không nhỏ vào thái độ làm việc, tiếp đón, phục vụ tận tình chu đáo của nữ cán bộ, công chức, viên chức.

Không những làm tốt công tác chuyên môn, đa số cán bộ nữ Học viện đều đảm việc nhà, hoàn thành thiên chức làm vợ, làm mẹ, nuôi con giỏi, dạy con ngoan. Trong các năm học, số lượng con em đạt học sinh giỏi xuất sắc, đạt giải cấp quốc gia, cấp thành phố, quận, huyện đều tăng và được Ban Giám đốc, Ban Chấp hành Công đoàn, Ban Nữ công Học viện trao tặng phần thưởng, động viên khuyến khích kịp thời. Nhiều đồng chí có con thi đỗ đại học với số điểm cao. Kết quả bình xét danh hiệu thi đua các năm học về công tác chuyên môn, công tác đoàn thể, tỷ lệ nữ chiếm trên 50% tổng số cán bộ được khen thưởng, trên 90%

tổng số cán bộ nữ đạt danh hiệu “Giỏi việc trường, đảm việc nhà”.

Đội ngũ cán bộ nữ Học viện có được thành tích trên đây, trước hết là tinh thần nỗ lực tự học, tự nghiên cứu, rèn luyện phấn đấu của bản thân, đồng thời luôn nhận được sự quan tâm động viên, khích lệ, tạo điều kiện của Ban Giám đốc, Đảng ủy, Ban Chấp hành Công đoàn, Ban Nữ công Học viện và lãnh đạo các đơn vị chuyên môn, các đoàn thể quần chúng trong hệ thống chính trị Học viện.

60 năm cùng với sự phát triển của Học viện, đội ngũ cán bộ nữ trung tâm Học viện đã trưởng thành nhanh chóng cả về số lượng và chất lượng. Về ưu điểm, phần lớn đội ngũ được rèn luyện, thử thách trong cuộc kháng chiến chống Mỹ, cứu nước, giải phóng dân tộc, chấp hành tốt đường lối, chính sách của Đảng, pháp luật Nhà nước và các chỉ thị, nghị quyết, quy định của Ban Giám đốc, Đảng ủy Học viện; có bản lĩnh chính trị vững vàng, trung thành và tin tưởng tuyệt đối vào sự lãnh đạo của Đảng; đa số nữ cán bộ luôn nói (giảng bài), viết và hành động theo đúng quan điểm, đường lối của Đảng; có lối sống lành mạnh, giản dị, trung thực, gắn bó, đoàn kết với đồng nghiệp trong đơn vị, cơ quan; nỗ lực vượt qua những khó khăn, thách thức trong cuộc sống, công việc, tích cực học tập nâng cao trình độ kiến thức, hoàn thành tốt nhiệm vụ công chức, nhiệm vụ Đảng, đoàn thể giao phó.

Tuy nhiên, bên cạnh những ưu điểm, đội ngũ cán bộ nữ còn bộc lộ một số hạn chế, bất cập. Trình độ chuyên môn, nghiệp vụ, lý luận chính trị, ngoại ngữ, tin học và các kiến thức khác như bồi dưỡng phương pháp giảng dạy

mới, các kiến thức tổng hợp liên ngành... của đội ngũ cán bộ nữ trong mấy năm gần đây được nâng lên, nhưng chưa đồng đều; số cán bộ nữ có học hàm, học vị còn chiếm tỷ lệ thấp. Tính đến năm 2007, Học viện có 9 nữ PGS, TS (chưa có GS). Đặc biệt trình độ học vấn ở mức trung, sơ cấp còn chiếm tỷ lệ cao (trên 30%) chủ yếu tập trung ở khối hành chính, hậu cần và số ít ở khối nghiên cứu giảng dạy, chuyên môn nghiệp vụ. Cơ cấu độ tuổi không đồng đều, độ tuổi 45 trở lên chiếm tỷ lệ cao (46,8%); trong khi đó số nữ cán bộ giảng dạy, nghiên cứu tốt hiện nay lại tập trung ở độ tuổi này; số giảng viên nữ trẻ chưa lên lớp được hoặc còn phải tiếp tục đào tạo chiếm tỷ lệ gần 30%. Vì vậy, nếu không có chiến lược đào tạo, bồi dưỡng đội ngũ cán bộ nữ trẻ sẽ dẫn đến sự hẫng hụt đội ngũ cán bộ nữ kế cận trong những năm tới.

3. Một số kiến nghị nhằm nâng cao chất lượng và vai trò đội ngũ cán bộ nữ

Trước hết, cần rà soát, đánh giá chính xác đội ngũ cán bộ nữ hiện có (cả số lượng và chất lượng), nhất là đối với đội ngũ giảng viên để có kế hoạch đào tạo, bồi dưỡng, bổ sung cập nhật kiến thức chuyên môn và phương pháp giảng dạy mới nhằm giúp cho giảng viên xử lý tốt các tình huống diễn ra trên lớp, biết khai thác, phát huy tính tích cực, sáng tạo của người học, làm cho bài giảng thành công và đạt chất lượng tốt hơn.

Hai là, để nâng cao chất lượng giảng dạy, yêu cầu đối với giảng viên nữ cần thường xuyên rèn luyện kỹ năng, phương pháp sư phạm, phương pháp giảng dạy mới theo tinh thần Quyết định 80 và 435 của Giám đốc

Học viện. Giảng viên không những nắm vững kiến thức chuyên môn, mà còn phải có phương pháp sư phạm tốt phù hợp với từng đối tượng người học. Bởi vì, không có phương pháp sư phạm tốt thì việc kết hợp giữa nói, viết và sử dụng các phương tiện hiện đại một cách nhuần nhuyễn sẽ không làm chủ được bài giảng, làm cho bài giảng không đạt chất lượng cao.

Ba là, bên cạnh yêu cầu nắm vững chuyên môn, vận dụng các phương pháp giảng dạy phù hợp, phải sử dụng thành thạo tin học và các phương tiện dạy học hiện đại, đồng thời nâng cao trình độ ngoại ngữ để sử dụng có hiệu quả vào công tác giảng dạy, nghiên cứu khoa học. Ngoài kiến thức chuyên môn, giảng viên còn phải nắm bắt được các kiến thức, tri thức tổng hợp khác trên sách báo, đài phát thanh, truyền hình và trên Internet về tình hình kinh tế, chính trị, văn hoá, xã hội trong nước và thế giới luôn luôn biến động. Nếu giảng viên không biết khai thác và cập nhật thông tin một cách kịp thời sẽ bị lạc hậu, thiếu kiến thức thực tiễn, bài giảng không có sức thuyết phục. Phải có trình độ về tin học, ngoại ngữ nhất định, không những là yêu cầu mà còn là tiêu chuẩn bắt buộc. Sự bất cập trong các lĩnh vực trên sẽ là cản trở lớn nâng cao chất lượng giảng dạy, nghiên cứu khoa học. Đây cũng là một trong những nhiệm vụ đặt ra trong những năm học tới đối với Học viện trong việc đào tạo, bồi dưỡng nâng cao trình độ cho đội ngũ cán bộ công chức, viên chức nói chung, đội ngũ cán bộ nữ nói riêng.

Bốn là, làm tốt công tác quy hoạch đội ngũ cán bộ nữ nói chung, đội ngũ cán bộ nữ nghiên

cứu, giảng dạy nói riêng, phát triển một cách bền vững trước yêu cầu nhiệm vụ mới của Học viện đến giai đoạn 2010-2015.

Trong công tác cán bộ, quy hoạch là một nội dung quan trọng, thông qua quy hoạch làm cho công tác cán bộ nói chung, xây dựng đội ngũ cán bộ nói riêng đi vào nề nếp, chủ động, đảm bảo tính kế thừa và phát triển liên tục, bền vững của đội ngũ cán bộ, khắc phục được tình trạng vừa thừa vừa thiếu cán bộ như hiện nay. Để làm tốt công tác quy hoạch đội ngũ cán bộ nữ Học viện, trước hết, đơn vị chuyên môn về công tác tổ chức cán bộ cần phối hợp với các đơn vị, vụ, viện chuyên môn đánh giá lại đội ngũ cán bộ nữ hiện có thuộc các chức danh chủ yếu ở khối nghiên cứu, giảng dạy, chuyên môn, nghiệp vụ, thấy được mặt mạnh, yếu của đội ngũ cán bộ nữ, làm cơ sở đưa cán bộ đi đào tạo, bồi dưỡng, đi thực tế ở cơ sở, đề bạt, bổ nhiệm, bố trí phân công công tác cho phù hợp trình độ, năng lực,... đảm bảo chất lượng, hiệu quả, tỷ lệ, cơ cấu cán bộ nữ trong quy hoạch tổng thể đội ngũ cán bộ công chức viên chức Học viện.

Trong 60 năm qua, cán bộ nữ Học viện đã nhận được sự quan tâm của Ban Giám đốc, Đảng uỷ, các đơn vị chuyên môn và các đoàn thể quần chúng trong hệ thống Học viện. Trong vị thế mới của Học viện, để tiếp tục phát huy vai trò to lớn, đội ngũ cán bộ nữ Học viện mong muốn tiếp tục nhận được nhiều hơn nữa sự cổ vũ động viên, nhìn nhận, đánh giá và chế độ chính sách, tạo môi trường thuận lợi để đội ngũ cán bộ nữ phấn đấu thực hiện tốt hơn nữa Quyết định 80 và 435 của Giám đốc Học viện.